

Gods parel in jouw hand

LITURGIE:

Votum en Zegengroet
NG 74 Heer, onze God, hoe heerlijk is uw naam
Gebed
Schriftlezing: Marcus 10:13 - 16
Psalm 103: 5 en 7 / LB 26:1, 2
Tekst: 1 Kor. 7 : 14
Preek
NG 81, Groot is uw trouw, o Heer
Gebed
Gez. 4
Collecte
Ps. 111:4, 5/ Ps. 105:1, 5
Zegen

Inleiding

Laatst was ik in het atelier van een kunstenaar.
Zelf hield hij zich op, achter in de zaak.
Onder de lamp was hij aan een werktafel bezig iets te maken.
In het atelier was één kunstwerk waar ik steeds weer naartoe liep.
Ik kwam er niet van los en wilde het telkens opnieuw bekijken.
En telkens als ik het zag stond ik eindeloos te genieten.
Kennelijk had de kunstenaar het gemerkt.
Want toen ik daar weer stond hoorde ik aan het zachte kraken van de houten vloer dat hij naar mij toe kwam lopen.
Hij kwam naast me staan en keek met me mee.
Ook hij kwam er niet van los. Zijn eigen werk.
Zijn naam stond erin te lezen.
Toen boog hij voorover.
Hij pakte het kunstwerk uit de vitrine en reikte het mij aan.
Van schrik deed ik een ontwijkende stap achteruit.
Maar hij hield vol en even later stond ik daar.
Voor de ogen van de maker met zijn kunstwerk in mijn bevende handen.
Net toen ik een beetje tot rust kwam zei hij: ik geef het je.
Ik wist niet wat me overkwam.
Ik stamelde dat hij dit niet kon doen, dat ik het niet zou durven meenemen.
Maar tegelijk las ik in zijn ogen dat hij het me zielsgraag wilde geven.
Het mooiste van al zijn kunstwerken.
En ik, ik kon niet anders.
Ik borg het veilig weg en nam het mee.
En thuisgekomen gaf ik het de mooiste en veiligste plaats die ik kon bedenken.
Ik vertelde het aan iedereen die ernaar vroeg.
Ik heb het van de kunstenaar zelf gekregen!
Kijk eens hier, herken je zijn handschrift?

Dit verhaal is niet echt gebeurd. Of wel?
Het is eigenlijk het verhaal dat heel wat mensen in de kerk kunnen herkennen.
Het verhaal dat je van de Schepper een kindje krijgt.
Het mooiste van al Gods kunstwerken.
Een kunstwerk waar Hij ook zelf niet van loskomt.
Zijn naam staat er in te lezen.
Mijn kind, zegt Hij. Ik geef het jullie.
Een kostbare parel.
Eerst schrik je. Wat een verantwoordelijkheid.
En toch, je neemt het aan. Zielsblij.
Je draagt het bij je, tot het geboren wordt.

Gods parel in jouw hand

En dan geef je het het heerlijkste plekje in leven.
Daarover gaat vanmiddag de preek.

Gods parel in jouw hand

1. De heiliging van Gods kinderen
2. Het heil van Gods kinderen

1. De heiliging van de kinderen

Eens brachten de moeders haar kinderen tot Jezus ...

Dat is dat liedje van heel vroeger.

Eens brachten de moeders ...

Maar in werkelijkheid was dat niet maar eens.

Uit de tekst blijkt dat dit aldoor gebeurde.

En het waren ook echt niet alleen de moeders.

Ook vaders en misschien ook wel grootouders.

Telkens waren er die hun kinderen bij Hem brachten.

Kleine kinderen!

De evangelist Lucas heeft het over zuigelingen.

En je weet, Lukas was arts. Die heeft er vast naar gevraagd.

Hij zag het consultatiebureau al voor zich.

Wat voor kinderen waren dat?

Zuigelingen.

In een draagdoek of bij de ouders op de arm.

Gekoesterd, als parel van God.

En wat wilden die ouders daarmee?

Wat wilden ze dat de Here Jezus voor hun kleintjes zou doen.

Marcus zegt dat ze wilden dat Jezus hen zou 'aanraken'.

Dat woord lezen we vaker in de bijbel.

Jezus had zieken genezen en doden opgewekt door ze aan te raken.

Als een soort haptanoom. Dat woord gebruikt Marcus hier ook.

Daar verwachtten ze veel van.

Niet dat hun kindertjes ziek waren of zo.

Nee, maar daarom kon dit toch nog wel veel voor ze betekenen.

Ze hadden nog een heel leven voor zich.

Wat kon hen allemaal nog overkomen.

Je kon er bang van worden.

Maar als Jezus ze nou eens aanraakte met zijn machtige hand.

Dat zou hen gerust stellen. Stel je voor.

Ze dachten kennelijk dat ze dat konden maken.

Dat de zegeningen van het koninkrijk ook voor hun kleine kinderen waren.

Jezus is de beloofde Messias.

Naar Hem heeft Israël eeuwen uitgekeken.

Hij was de vervulling van de belofte.

De vervulling van het verbond met Abraham.

Wat God aan Abraham beloofd en ... aan zijn nageslacht, zijn kinderen.

Nou, maar dan mogen de kinderen er ook iets van meekrijgen.

Ze mogen delen in het heil van de Messias.

In die overtuiging komen die ouders met hun kinderen naar Jezus.

Maar, o wee, zij stuiten op de discipelen.

Die houden hen tegen. Die vinden dat dit niet kan.

Wat voor die ouders glashelder was, dat was het voor hen niet.

De vervulling van Gods belofte aan Abrahams kinderen.

Jezus en het Koninkrijk, dat was voor hen een apart verhaal.

Die link met het Verbond met Abraham die zagen zij blijkbaar niet.

Gods parel in jouw hand

Maar gelukkig is de Here Jezus er ook zelf nog.
En als Hij merkt wat er gebeurt, dan is hij boos op de discipelen.
Jezus wond zich erover op, staat er!
Hoe konden zij hier blind voor zijn.
Nota bene, zij droegen de sleutels van het Koninkrijk der hemelen.
Maar hoe stellen ze zich dat Koninkrijk dan voor?
Een koninkrijk? Zonder kinderen?!
En dan geeft Hij de sleuteldragers een aanvulling op hun instructie.
"Laat de kinderen bij Mij komen, houdt ze niet tegen ...
Want de poorten van mijn Rijk staan voor kinderen open."

Je zou het boven elke kerkdeur willen schrijven.
Laat de kinderen tot Mij komen.
'Ontmoetingskerk', prima!
Maar dan wel de kinderen erbij.
En niet voor spek en bonen. (Spekjes en nootjes)
Ze horen er heel echt bij.

En dat hoor je nu ook terug bij Paulus.
In de tekst voor vanmiddag, 1 Kor. 7:14.
Paulus heeft het daar over het huwelijk.
Speciaal over het geval dat van een echtpaar één van beide tot geloof komt, maar de ander niet. Hoe ga je daarmee om?
Dat was een vraag die ze Paulus schriftelijk hadden gesteld.
Moet zo iemand de relatie met de niet-gelovige partner verbreken?
Nee, zegt Paulus!
Als die ander erin bewilligt met een gelovige getrouwd te zijn, blijf dan vooral bij elkaar. Want, zegt Paulus, door die relatie legt God dan toch ook beslag op die ongelovige partner. God legt zijn hand op hem en strekt zijn hand naar hem uit.
Dat is heel apart. Iemand kiest zelf niet voor God, maar God kiest in zekere zin wel voor hem. Paulus gebruikt daar een bijzonder woord voor. Zo iemand wordt door God geheiligd. Dat woord betekent 'iemand apart zetten, een bepaalde bestemming geven'. Het wordt ook gebruikt voor het volk Israël, het nageslacht van Abraham, waar God een verbond mee had gesloten. Hij had het apart gezet van de andere volkeren en een speciale bestemming gegeven. En datzelfde woord gebruiken de apostelen voor de christelijke kerk: geroepen heiligen.
Daarom hebben wij het ook over de heilige algemene christelijke kerk.
Dat betekent niet dat kerkmensen allemaal heilige boontjes zijn. Het betekent dat God ze een bepaalde plaats en functie in de wereld heeft gegeven.
En, zegt Paulus, als een ongelovige met een gelovige getrouwd is, dan raakt die heiliging hem ook.
Van zijn kant betreft God hem bij zijn volk.

Maar nu voert Paulus daar ook een argument voor aan.
En dan zijn we weer bij het onderwerp van de preek.
Paulus zegt: Dat begrijp je toch wel? Dat de ongelovige man geheiligd is in de gelovige vrouw?
Anders zouden hun kinderen immers onrein zijn!
Maar in werkelijkheid zijn ze heilig.
Kinderen van gelovigen zijn heilig. Die behoren ook bij Gods volk.
Dat gaat Paulus hier niet uitleggen en verdedigen en zo.
Nee, dat gebruikt hij als een argument. Daar valt niet over te twisten.
Dat is de leer van al de apostelen.
In navolging van de Here Jezus die gezegd heeft: "Laat de kinderen tot Mij komen ..."

Nou zijn veel Baptisten dat wel met de Gereformeerden eens.
Alleen, welke consequenties mag je daaraan verbinden?
Dat de kinderen in de gelovigen ouders geheiligd zijn.
Speciaal: mogen die kinderen daar ook een teken van ontvangen.

Gods parel in jouw hand

Een teken van hun heiliging?
Dat ze bij Gods volk mogen horen, bij het Koninkrijk van God?
Een soort identiteitsbewijs.
Wij zeggen: ja!
Zo was het toch vroeger in Israël ook. Bij heiliging hoorde een teken.
Een verzekering van Gods kant.
Waarom zouden de kinderen van nu dan geen teken ontvangen?
Ze zijn immers in Christus geheiligd.

Maar welk teken dan?
Maakt dat veel uit?
Kun je bijvoorbeeld, zoals de Baptisten doen, je kinderen opdragen?!
Laten we nog eens kijken wat de bijbel ervan zegt.
In het Oude Testament had je verschillende tekenen bij heiliging.
Het meest bekend is de besnijdenis.
Maar je had ook andere tekenen van de heiliging.
Je leest bijvoorbeeld over zalving.
Maar je leest ook, ook in het Oude Testament al, van het teken van de besprenkeling met water. Als teken van heiliging.
Je leest erover in Numeri 8.
Dat gaat over de Levieten, die geheiligd worden.
Ze krijgen een aparte bestemming binnen Gods volk.
En in dat verband ondergaan ze een heel ritueel.
Maar ze worden ook besprenkeld met reinigingswater.
Ik denk dat daar ergens de oorsprong ligt van de christelijke doop.
Het teken van de besnijdenis was in het Nieuwe Testament niet goed bruikbaar.
Het werd geclaimd door het Jodendom.
De besnijdenis was hun identiteitsbewijs bij uitstek.
En toen heeft de Here Jezus in de kerk dat andere teken ingesteld.
Ook een heiligingsteken dat al een lange voorgeschiedenis had.
De besprenkeling met of de onderdompeling in het water.
Het is het teken bij uitstek geworden dat hoort bij de heiliging in Christus.
Zo draagt Jezus het aan zijn discipelen dan ook op.
Als zij de volkeren gaan inlijven bij Gods volk.
Dan moeten ze hen dopen als teken van hun heiliging.

En als je dan leest dat Paulus zegt: de kinderen zijn heilig.
Dan is het niet zo vreemd om te denken dat ze als kind ook gedoopt waren.
Sommige van die kinderen in Corinthe waarschijnlijk zelfs door Paulus zelf.
Hij vertelt daarover in het begin van zijn brief.
Daar in Corinthe was iemand tot bekering gekomen.
Later noemt Paulus hem 'de eersteling van Achaja'.
Dus de eerste bekeerling in die landstreek van Griekenland.
En die had daarom ook het teken van zijn heiliging ontvangen.
Dat had Jezus immers gezegd: doopt hen in de naam van de Vader en de Zoon en de Heilige Geest.
Maar wat lees je daar?
Stefanas had zich bekeerd en toen heeft Paulus hem gedoopt.
Maar ook zijn gezin, 1 Cor. 1:16.
Allen die in de gelovige Stefanus geheiligd waren.

Is dat dan het enig denkbare teken voor de kinderen.
Zodat je kunt zeggen: de kinderen behóren gedoopt te zijn.
Zo wordt het in de eerste doopvraag wel gesteld.
En dat is ook de praktijk in de gereformeerde kerken.
En wij menen dat dus ook uit de bijbel te kunnen afleiden
Maar heel simpel is dat niet.
Ik heb er zonet de nodige woorden aan moeten wijden.

Gods parel in jouw hand

Laten we dat dan ook maar tegen elkaar zeggen.

Als mensen hier tot een andere conclusie komen, dan kun je daar begrip voor hebben. Dan staan wij niet gelijk klaar met ons oordeel.

Dat wil ik vanmiddag graag benadrukken.

Voel je hier vanmiddag dus niet hoogmoedig afgewezen.

Máár, ... laat aan het recht van Gods kinderen niet tekort worden gedaan!

Want dat is wel heel duidelijk. Dan vindt je de Here Jezus zelf tegenover je.

Want voor dat recht van de kinderen komt de Here Jezus op.

"Laat de kinderen tot Mij komen want voor hen is het Koninkrijk der hemelen."

Zij zijn geheiligd.

En Hijzelf verbindt daaraan ook een teken, een verzekering van zijn kant.

Hoor maar: "En Hij nam de kinderen in zijn armen".

Parels van God de Vader, gekoesterd in Jezus armen.

En, staat er dan, Hij zegende hen door hen de handen op te leggen."

Dat is veelmeer dan een beetje vertroetelen.

Hij legde hen de handen op en zegende hen.

Dat is een goddelijke bevestiging van hun heiliging.

Zij die de kinderen opdragen, zouden dit voorbeeld Jezus moeten volgen.

Door hen de handen op te leggen en in Gods naam te zegenen.

2. Het heil van de kinderen

Maar, als je goed kijkt, dan is daar iets vreemds aan de hand.

Want wie weet nog wat de ouders voor die kindertjes kwamen vragen?

Dat de Here Jezus hen zou 'aanraken'.

Als een soort haptonoom.

Het ging hun niet om een teken, maar om een heilzame kracht.

Iets waarmee de toekomst van de kinderen werd veilig gesteld.

Maar dat doet de Here Jezus niet.

Hij neemt ze in zijn armen, leg hen de handen op en zegent hen.

Maar dat geladen begrip 'aanraken' dat komt hier niet terug.

De Here Jezus geeft ze een teken en verzekering.

Maar doet niet een wonder waardoor de toekomst van die kinderen wordt veiliggesteld.

Dat is een correctie van de Here Jezus op het verzoek van die ouders.

Liefdevol, maar ook veelzeggend!

Ook voor ons veelzeggend.

Zo werkt het in het Koninkrijk van God nooit!

Dat je ouders een eeuwige levensverzekering voor jou kunnen afsluiten.

Dat moeten we met elkaar dan ook goed beseffen in verband met de doop.

De doop is geen eeuwige levensverzekering.

Zo moeten ouders dan ook niet met de doop van kinderen omgaan.

Dat is wel mooi makkelijk.

De kinderen weg stoppen in een kluis van het Koninkrijk.

Maar daarvoor heeft God je zijn kunstwerk niet in handen gegeven.

Hij wil dat jij je erover verwondert en ervan geniet.

En dat jijzelf er helemaal voor gaat.

Om het als kunstwerk van God tot zijn recht te laten komen.

Om het aan Gods eer te laten beantwoorden.

Maar daarmee zegt Jezus ook iets tegen de kinderen zelf.

Zij mogen bij het ouder worden hun doop evenmin gebruiken als een eeuwige levensverzekering. Dat is bijgeloof dat meer bij de heidense godsdiensten dan bij het christendom hoort. Als mensen die kant opgaan met de kinderdoop, dan kun je je voorstellen dat anderen de kinderdoop als een gevaar gaan zien en daarom afschaffen.

Zo is dat historisch ook gegaan.

Al in de derde eeuw na Christus kwam deze ontsporing met de kinderdoop voor.

Gods parel in jouw hand

En toen is er een beweging geweest die de kinderdoop wilde afschaffen.

En zoiets zie je in de negentiende en de twintigste eeuw weer.

Toen je in de staatskerk in Engeland en in de volkskerken op het vast land van Europa ook zoiets kreeg. De doop werd als een soort levensverzekering verstrekt aan iedereen die erom kwam vragen. Gelovig of niet.

Dan ontwikkelt zich het baptisme dat de kinderdoop verwerpt.

Dat is dan de rekening die de kerk gepresenteerd krijgt voor het misbruik van de kinderdoop. Dan past het de kerk niet al te hoog van de toren te blazen.

Tegelijk is het niet goed om het ene kwaad met het andere te bestrijden.

Misbruik van de kinderdoop moet niet leiden tot afschaffing.

Het moet leiden tot bezinning en bekering.

Terug naar de oorspronkelijk bedoeling van de kinderdoop.

De doop als teken van de heiliging.

Dat is de verzekering dat je tot Gods volk mag behoren.

Maar daarmee geeft dit teken je tegelijk een grote verantwoordelijkheid.

Denk aan die Levieten waar ik het zojuist over had.

Hun heiliging was een roeping.

Zo spreekt bijvoorbeeld Petrus ook over die heiliging.

De kerk is een "heilig priesterschap tot het brengen van geestelijke offers".

Heiliging dat is een roeping om te gaan voor God en voor Gods Koninkrijk.

Dat is ook de bedoeling van Paulus.

Zo heeft hij het kennelijk ook aan Stefanus en zijn gezin uitgelegd.

Door de doop roept God jullie tot zijn dienst.

En daar lees je dan ook mooie dingen over in 1 Cor. 16:15.

Dat huis van Stefanus de eersteling van Achaje. Dat heeft zich sinds hun doop ingezet voor Gods Koninkrijk. Zij hebben zich, staat er, ten dienste van de heiligen gesteld.

Zo wordt het heil van het Koninkrijk werkelijkheid in je leven.

Zo gaat de belofte van de doop in vervulling.

Bij mensen die in kinderlijk ontzag God willen dienen.

In afhankelijkheid en in gehoorzaamheid.

Voor zodanigen, zegt de Here Jezus, is het Koninkrijk der hemelen.

En wie het niet zo ontvangt, als een kind, zal het niet binnengaan.

Ook al ben je honderd keer gedoopt.

Daarmee heeft de Here Jezus ons allemaal iets te zeggen.

Koester je, hoe oud je ook al bent, niet in valse gerustheid, met de gedachte aan je doop. Als je je niet met heel je hart aan de Heer geeft, zul je zijn Koninkrijk niet binnengaan.

Denk niet als je in je puberteit ontdekt wat de wereld te bieden heeft, die doop, sorry, daar heb ik zelf niet voorgekozen. Dus ik mag het er nog wel even lekker van nemen in de wereld. Die doop is Gods keuze. Hij roept jou om voor hem te leven en de zonde af te zweren.

En, last but not least, ouders!

Wees niet zoals de ouders waar we over gehoord hebben in Marcus 10.

Want als je je voorstelt dat je kinderen een eeuwige levensverzekering hebben, dan vergeet je zomaar je verantwoordelijkheid.

Die verantwoordelijkheid, weet u nog.

Die verantwoordelijkheid van Gods parel in jouw hand.

Gods kunstwerk waarin zijn naam te lezen staat.

Waarmee Hij naam wil maken in de wereld.

Een kunstwerk dat je daarom met alle zorg omringt.

Om daaraan te werken.

Een parel.

Tot Gods eer.

Amen

Lezing over “de Kinderdoop”

Kinderdoop - bijbelse vormgeving van Gods evangelie

1. Doel

Ik wil graag beginnen met het helder omschrijven van wat mijn doelstelling is met dit verhaal. Uw kerkenraad heeft mij gevraagd om hier te spreken over de doop. De aanleiding daarvoor ligt, zo heb ik begrepen, in het feit dat een aantal belijdende leden zich hadden laten dopen “op geloof”. Zij wilden (en willen wellicht nog steeds) gewoon onderdeel blijven uitmaken van deze gemeente. Hierover is een intensief gesprek ontstaan, zowel binnen de kerkenraad als binnen de gemeente als geheel.

Nu is dit geschilpunt over de doop niet nieuw. Sinds anderhalve eeuw kennen we in Nederland de baptistische beweging, die duidelijk heeft gepleit voor de volwassendoop. Vanaf de jaren '90 van de vorige eeuw speelt dit thema binnen onze kerken op relatief grote schaal. De invloed van de zgn. evangelische beweging is groot geworden, en stelt ons voor allerlei vragen - onder andere dus ook over de doop. Heel veel is daarover al gezegd. Boeken en brochures zijn geschreven, discussies gevoerd, gemeenteavonden, congressen enzovoorts. Wat moet ik daar nu nog aan toevoegen? De argumenten zijn gewisseld, standpunten over en weer duidelijk gemaakt, Bijbelteksten gelezen - wat nu nog?

Ik besef dat ik niet heel veel kan doen. Ik kan niet in drie kwartier iets helemaal duidelijk maken aan u wat in al die andere gesprekken en boeken kennelijk niet voldoende duidelijk is geworden. Daarvoor is de tijd te kort. Wat ik wel wil doen, is eigenlijk te vatten in een dubbele doelstelling. Ik wil aan de ene kant het dilemma volwassendoop-kinderdoop relativeren, kleiner maken, wat spanning eraf halen, proberen er weer op een wat ontspannen manier over te spreken, laten zien dat je hierover echt ook een fijn en goed gesprek kunt voeren, ontdekken samen dat je in het geloof heel veel te bespreken hebt. Dat is de ene kant. De andere kant is, dat ik het dilemma *binnen* dat gesprek weer voluit wil laten staan. Het vergt ergens een keus. Je kunt er niet omheen, dat kinderdoop en volwassendoop twee opties zijn, twee visies, die toch ook ingrijpend van elkaar verschillen.

Dat klinkt als een onmogelijke opgave. Als een onzinnige opgave misschien ook. Ik geef ruimte met de ene hand, die ik met de andere hand weer neem. Vlees noch vis. Toch zie ik niet zoveel ruimte voor iets anders. Ik hoop dat aan het einde van mijn verhaal deze dubbele doelstelling gehaald is: een stuk relativering, en daardoorheen en daarvanuit een heldere probleemstelling.

2. Relativering

Het gesprek tussen voor- en tegenstanders van de kinderdoop gaat vanzelfsprekend over de invulling, betekenis en inhoud van het dopen van mensen. Wat is de doop? Wat betekent de doop? Hoe en wanneer moet de doop plaatsvinden? Daarover staat niet één duidelijke tekst in de bijbel. Terwijl over de besnijdenis een niet mis te verstane tekst staat in Genesis 17, dat alle mannelijke nakomelingen van Abraham en ieder die tot de kring van dat volk behoort, op de 8e dag besneden moet worden, vinden we over de kinderdoop geen enkele expliciete bijbeltekst of bevel van de Here Jezus.

Dat betekent dat we moeten werken met bijbelse lijnen en thema's. Uit het geheel van de bijbel moeten wij trachten op te maken, of en hoe kleine kinderen behoren gedoopt te zijn. Dat doen we met veel meer thema's overigens. Nergens in de bijbel staat dat een man en een vrouw ten overstaan van getuigen publiekelijk trouw moeten beloven aan elkaar. Toch is dat één van de eisen die de christelijke kerk in onze tijd stelt aan een huwelijk, conform de regels van de burgerlijke overheid. Een ander voorbeeld. Er staat nergens letterlijk in de bijbel dat christenen op zondag als regel niet werken mogen. Toch meent de christelijke kerk dat we op de dag van de HEER stoppen met werken, om samen met je broeders en zusters uit de bijbel te lezen, te bidden en te zingen. Daarvoor hebben we meer dan genoeg bijbelse lijnen en thema's.

Welnu, zo moet dat ook met de kinderdoop gaan. Vanuit bijbelse lijnen zullen we moeten bekijken, wie er binnen het kader van de christelijke kerk gedoopt moeten en mogen worden. Nogmaals: dat kan dus niet op grond van een enkele, kristalheldere bijbeltekst. Daarover zullen we met elkaar moeten nadenken. Sterker nog: op het eerste gezicht lijken de voorstanders van de volwassendoop, of ‘doop op geloof’ nog sneller materiaal kunnen vinden. Het lijkt alsof er voor hun standpunt wel degelijk

Lezing over “de Kinderdoop”

‘kristalheldere bijbelteksten’ te vinden zijn. Lijkt, zeg ik met nadruk. Want dat laatste is maar schijn. De stelligheid van voorstanders van de volwassendoop is evenmin glashelder aan te tonen. Vanzelfsprekend zal geen enkele christen ontkennen dat als iemand van niet-christen christen wordt, als iemand tot bekering komt, als iemand zich tot het christelijk geloof bekeert, dat er in die gevallen altijd eerst sprake is van een overtuigd en zichtbaar geloof vóórdat er gedoopt kan worden. Nogal logisch. Daar zijn we het snel over eens. En ook over het feit dat als het gaat over de doop in het Nieuwe Testament, daarmee vrijwel altijd situaties bedoeld worden die gaan over bekering, over zending, over het begin en de start van de christelijke gemeente.

Ook de voorstanders van de zgn. ‘doop op geloof’ passen teksten uit de zendingssituatie van het Nieuwe Testament toe op situaties van gelovigen die hun leven lang binnen de kring van de gemeente hebben verkeerdt. Dat is dus ook een theologische redenering. Ook zij hebben een complex van bijbelse thema’s en lijnen nodig, om hun standpunt te rechtvaardigen. Het idee dat zij zonder meer bijbelteksten kunnen toepassen, is onjuist. Elke bijbellezer heeft een aantal bijbelse lijnen en thema’s nodig om tot een standpunt te komen inzake de doop. Altijd. Daar valt niet aan te ontkomen. En met een stukje relativering gezegd: dat hoort toch ook bij leerling zijn volgens Mattheüs 28.

Ik hoop dat u met mij meevoelt, dat dit een relativering betekent. Het brengt wat ontspanning aan in het gesprek. We kunnen elkaar niet meer verwijten dat de één wel letterlijk de bijbel leest, en de ander niet. Zo eenvoudig is het niet. Het is een opdracht voor de christelijke gemeente om zorgvuldig te studeren, bijbel te lezen, te praten met elkaar, om te bidden of de Heilige Geest ons in de waarheid wil leiden. Alléén zó kunnen we ontdekken wat er met de doop bedoeld wordt. Ik verwijs op dit punt naar het boekje van prof. Van Bruggen ‘Het diepe water van de doop’ of, in de nieuwste uitgave: ‘het logo van het geloof’. Ook de preek van ds. Melle Oosterhuis laat deze relativering goed zien. Het is belangrijk om ruiterlijk te erkennen dat dit gesprek nodig is, om tot een standpunt te komen.

3. Kinderdoop - bijbelse vormgeving van Gods evangelie

Laat ik proberen iets van die bijbelse lijnen en thema’s nog eens voor het voetlicht te halen. Waarom ben ik, waarom is de gereformeerde kerk, zo betrokken bij het gesprek over de kinderdoop? Waarom neem ik de tijd om daar een avond lang over te praten? Wat maakt dat we daar zo fel op zijn?

Voor een antwoord op die vraag zullen voor- en tegenstanders van de kinderdoop heel eerlijk een antwoord moeten geven. Je kunt er niet omheen, dat hier wellicht ook onheilig vuur een rol speelt. Alsof ik mijzelf persoonlijk voel aangevallen door iemand die voor een tweede keer gedoopt wordt. Alsof mijn keuze voor kinderdoop achterhaald zou zijn, en toch minder écht bijbels en gelovig. En andersom: alsof ‘doop op geloof’ compleet tegen alles van de bijbel in zou gaan, en daarom haast duivels te noemen is. Dat soort karikaturen moeten we naar mijn stellige overtuiging, heel duidelijk vermijden.

Maar laat ik nu eens positief lijnen gaan trekken die wijzen naar de kinderdoop. Dat wil ik doen op drie onderdelen.

3.1 Gezin en familie

Je zou het soms haast vergeten, maar het gaat bij de kinderdoop niet om willekeurig welke baby’s. Niet om ‘kinderen’ als zodanig, simpelweg vanwege het feit dat ze ‘kind’ zijn. Nee, het gaat bij de kinderdoop om ‘kinderen van ...’. Een kind, en zeker een baby, is niet los te zien van zijn ouders. Het hoort bij de ouders, vormt er een gezin mee, een familie. Een keten van generaties die aan elkaar verbonden is door bloedbanden. Kinderdoop gaat over het laten dopen van een kind van een of twee gelovige ouders - laat ik dat punt heel helder neerzetten. Wie niet gelooft, of overduidelijk halfslachtig gelooft, of uit gewoonte gelooft, of wie in de doop iets van een soort mooi magisch ritueel ziet - die mag zijn kind niet laten dopen.

Wat is in de bijbel dan de plek die kinderen innemen? Die is in het OT uitermate helder beschreven. Door het teken van de besnijdenis blijkt dat de lijn van de geslachten door God zó geordend is, dat kinderen horen bij het volk van God - door geboorte. Dat betekent dat God hun het heil belooft, en hun opdraagt zijn geboden te houden. Dat laatste, God dienen met heel je leven, is iets wat in het OT

Lezing over “de Kinderdoop”

telkens terugkomt. Je geboorte is niet het enige dat telt: je moet wel God liefhebben met heel je hart, heel je ziel en al je krachten. Dat is en blijft ook in het OT het eerste en grote gebod.

Dat gaat zelfs zover dat je in Deut. 13 een heel schokkend stukje kunt lezen. Dt 13,6-11. En elders spreekt het OT over de besnijdenis van je hart (Jer. 4,4), over de geboden van God die in je hart gegrift moeten zijn (Ez. 36 bv.). Enzovoort. Met andere woorden: zeker, je hoorde via de besnijdenis tot de kring van Gods volk, dus kinderen ook. Dat dit geen automatisme mag worden, is iets dat het volk telkens opnieuw geleerd moest worden.

Op het eerste gezicht lijken dergelijke familiebanden, tussen ouders en kinderen, in de woorden van de Here Jezus te worden gerelativeerd.

- a. relativeringen door Jezus
  - i. Mc 1,20
  - ii. Mc 3,31-35
  - iii. Mt 10,35
  - iv. Mt 19,28-30
  - v. Lc 9,57-62
  - vi. Mt 22
- b. relativeringen door de apostelen
  - i. Gal 3,28
- c. kern van deze relativeringen - het eerste gebod - Dt 13,7-12

De radicaliteit van Jezus' woorden is bedoeld om het eerste gebod - God boven alles - te laten gelden. Bovendien blijkt in Jezus' woorden, dat hijzelf kennelijk, klaarblijkelijk die goddelijke autoriteit heeft. Het zijn woorden die ook wijzen op de goddelijke macht en gezag dat Hij uitstraalt en heeft. Daarmee lijkt er een radicale bekering te moeten plaatsvinden. Maar deze is in wezen niet iets anders dan die in het heel Oude Testament ook heeft geklonken.

In het Nieuwe Testament vinden we bovendien ook heel duidelijk aanwijzingen dat de Here gezin en familie heel belangrijk vindt.

- a. bevestigingen van relationele structuren door Jezus
  - i. Mt 15,4-5
  - ii. Mt 19
- b. bevestigingen van relationele structuren door de apostelen
  - i. Ef 5,21-33 // Kol 3,18-19
  - ii. Ef 6,1-9 // Kol 3,21-4,6
  - iii. pastorale brieven

Ik laat als deelconclusie staan, dat de relatie tussen ouders en kinderen de hele bijbel door belangrijk is. God wil deze relaties benutten om het werk en de voortgang van zijn Koninkrijk te bewerkstelligen. Daarbij moeten ze wel God bovenaan stellen. Zo niet, dan is dat afgoderij, en moet je keuzes maken. Kinderen, gezinnen, kunnen als geheel onderdeel zijn van Gods volk - zowel in het OT als in het NT. Zoals Petrus tegen de verbijsterde en ontredderde Joden vertelt op die Pinksterdag. Als ze doorkrijgen dat ze de Messias hebben vermoord - en wat moeten ze dan doen? Zich bekeren en laten dopen. Want ook voor hen is de belofte van Gods Geest, en voor hun kinderen, en voor wie God er verder bij zal roepen. Die lijn van ouders-kinderen is écht heel belangrijk dus.

3.2 Schepping vs. nieuwe aarde

Iedereen kent het schema van de catechismus: ellende, verlossing, dankbaarheid. In de geschiedenis van de bijbel zou je ook een schema kunnen ontdekken. Schepping, zondeval, verlossing, nieuwe aarde. Nou is het de vraag, in hoeverre de nieuwe aarde van straks nog lijkt op de schepping van God uit Genesis 1 en 2. Zal alles straks anders zijn? Daarover staat niet zo heel erg veel in de bijbel. Fantasieën en voorstellingen over de nieuwe aarde zijn daarom altijd voor een groot deel echt zelf verzonnen.

Toch is er voor ons onderwerp één aspect belangrijk. Namelijk: betekent die nieuwe aarde van straks, ook al iets voor nu? Hoe wij vandaag bv. zouden omgaan met aardse relaties? Zou je kunnen zeggen

Lezing over “de Kinderdoop”

dat in het licht van Gods komende Koninkrijk, de relaties tussen ouders en kinderen bv. van minder belang is? Relatieveert de nieuwe aarde ook al de waarde van gezin en huwelijk? Maar je kunt ook nog breder denken: relativeert Gods toekomst misschien allerlei structuren en relaties van vandaag?

In het evangelicaal-charismatische denken (voor zover je daar één plaatje van kunt maken) speelt deze relativisering een grote rol. Dat verandert wel overigens, maar is nog steeds wel belangrijk. Je zult evangelicale christenen niet zo snel bv. in de politiek actief zien. Dat soort structureel werk ligt hen niet zo, ook omdat dat niet iets te maken lijkt te hebben met Jezus' Koninkrijk. Allerlei dingen die wij schepselmatig noemen, en die te maken hebben met cultuuropdracht en zo, die zitten hen niet in het bloed. Zij richten zich meer op de geestelijke kant, op de persoonlijke relatie van de gelovige met God.

Voor het gesprek over de doop betekent deze nadruk op Gods nieuwe aarde het volgende. De doop staat in het licht van de toekomst, van Gods toekomst. Van iets radicaal anders dan deze wereld, juist van Gods nieuwe wereld. Gedoopt worden is belijden: ik hoor bij de échte werkelijkheid, en deze aardse tent is ook niks meer dan datgene wat wordt afgebroken. Het hele christen-zijn is immers iets wat uitloopt op die nieuwe aarde? Bijbelse woorden en begrippen als ‘wedergeboorte’, ‘geestelijke mens’, ‘afsterven’ spelen hierin een belangrijke rol. Heiligheid ook - dat is dat je helemaal bij God hoort. Zo bezien hoort de doop ook helemaal bij volwassenen die dit verlangen kennen en belijden.

Ik meen dat een gesprek over en correctie op dit beeld belangrijk is. Een christen relativeert alles in deze schepping vanuit het eerste gebod: als iets de plek van God inneemt, moet het weg. Als iemand voor mij tot een afgod wordt, moet-ie weg. Maar dat is allemaal bedoelt, om volop binnen deze schepping te leven. Gods toekomst is niet radicaal anders dan zijn schepping. Gods toekomst is wél radicaal anders dan de zonde, maar wil juist het herstel en de volmaking van de schepping zijn. Voor de doop betekent dit: je doop is niet een teken van verlossing uit deze schepping, maar van een gelouterd en met beloften en gaven begiftigd bestaan binnen deze wereld. Je staat in de wereld, wordt uitgezonden in de wereld. Je doop is niet een soort voorschot op de hemel, maar een stukje van herstel van het paradijs. Wie gedoopt is, krijgt de belofte van Gods kracht mee, om hier op aarde aan de slag te gaan.

Ik meen daarom ook dat een gesprek over en correctie op allerlei bijbelse woorden en begrippen moet worden toegepast. Want ‘wedergeboorte’ is niet in tegenstelling met je lijfelijke geboorte, maar het enig passende vervolg erop. Je geestelijke mens staat niet in tegenstelling met je lichamelijke mens, maar met wat de bijbel ‘vlees’ noemt - en dat is dus juist niet dit schepselmatige vlees-en-spiere-en-bloed lichaam, maar de zonde. Geestelijk staat voor gelouterd en gereinigd - voor gewassen en schoon, voor opnieuw kunnen en mogen beginnen in het hier en nu. ‘Afsterven’ gaat ook alleen over de zonde. Opstaan in een nieuw leven, Christus aandoen als een kleed en al dat soort beelden - dat gaat niet over een vooruitgrijpen op de hemel, maar op herstel van Gods scheppingsbedoeling. Kortom: wanneer de bijbel spreekt over ‘heiligen’ gaat het over gelovigen die in deze wereld God dienen - en niet buiten spel staan.

3.3 Individu - gemeenschap

Het derde en laatste thema is dat van de verhouding tussen ons persoonlijk, individueel, en de gemeenschap van Gods volk en Gods verbond. Volgens mij ligt daar toch de grootste spanning tussen voor- en tegenstanders van de kinderdoop. Als ik even kort door de bocht formuleer: wie zegt ‘volwassendoop’ kiest voor een bepaald mensbeeld. Een mens komt onmondig ter wereld, onwetend, en wordt in de loop van het leven door Gods genade aangeraakt dat hij/zij komt tot de overgave aan die genade. Van deze overgave is de doop de bezegeling: ik geef mij over in Gods handen. Wie zegt ‘kinderdoop’ zegt: wanneer een kind geboren wordt uit gelovige ouders (of althans met één gelovige ouder), dan wil God zo'n baby meteen opnemen, en binnen de sfeer van de gemeenschap van christenen officieel een plaats geven. De doop is de bezegeling van wat God met zo'n kind wil.

Het accent ligt dus bij volwassendoop meer op de individuele gelovige, bij kinderdoop op de gemeenschap van Gods volk. Je zou ook kunnen zeggen: wie zegt ‘kinderdoop’ zegt ‘verbond’, want verbond en gemeenschap horen bij elkaar.

Wanneer je als 20-jarige tot bekering komt, zonder dat je gedoopt was, is het helder: dan krijg je op

Lezing over “de Kinderdoop”

den duur het teken van de doop. Je bent dan geroepen door God tot een heilig leven. Maar dat ben je niet alleen als individu. Stel: je trouwt vervolgens met een christen, en je de Here geeft je samen kinderen. Dan ben je ook *als ouder* geroepen door God, en hoort je kind bij jou, inclusief alle verantwoordelijkheid, alle liefde, alle zorg. Je kind hoort bij jou, en valt ook binnen de kring van Gods liefdevolle licht en Zijn roepende stem. Omdat jij bij God hoort, hoort dat kind er ook bij. Vgl. 1 Kor 7,14 - preek Melle Oosterhuis. Volgens mij is dat de bijbelse lijn. Dat er vanwege de zondeval, en de breuken in de relatie met God ook méér te zeggen valt; en dat er nooit sprake is van automatisme en vanzelfsprekendheid in die relatie; en dat er natuurlijk van een opgroeiend kind keuzes gevraagd worden juist omdat God het voorzien heeft van verstand en een wil - dat zijn allemaal geen tegenargumenten m.i., maar uitwerkingen van deze bijbelse lijn: 'n kind dat opgroeit in de kring van Gods liefde, Gods volk, hoort wezenlijk bij Hem.

De verhouding tussen individu en gemeenschap speelt dus mee bij het thema ‘doop’. Anders geformuleerd: het thema van het verbond tussen God en zijn volk, tussen God en de gelovige. Gods heiligende en herscheppende werk gaat niet alleen via de Geest, via geestelijke zaken en kanalen. De weg van aardse netwerken van relaties wordt ook benut, de weg van verantwoordelijkheids-relaties. Denk hierbij aan ouders-kinderen, maar net zo goed aan vrienden of collega’s. Die netwerken wil de HERE benutten om zijn genade en heil door te geven. Je geloof is niet iets puur persoonlijks, maar iets dat dringt tot *sharing the gospel*.

Wat is dan het verschil tussen je zoon of dochter, en het vriendje van de bureu? Moeten we dat vriendje dan niet laten dopen? Nee, want niet elke relatie is een verantwoordelijkheids-relatie. Op het moment dat er wél sprake is van een verantwoordelijkheidsrelatie, bv. bij adoptie en bepaalde vormen van pleegzorg, is de doop wel mogelijk. Kinderdoop zegt dus niet alleen iets over het *kind*, maar minstens zoveel over de *ouders* en hun ‘huis’. Zo mag je denk ik de teksten over de huisdoop van Cornelius, van de gevangenebewaarder in Filippi lezen. God werkt niet met individuen, maar met netwerken van relaties.

4. Conclusie

Ik formuleer een paar conclusies die ik meen te kunnen trekken.

4.1 Er zijn geen glasheldere bijbelteksten die aangeven dat Jezus Christus ons beveelt óf volwassenen te dopen, óf kinderen.

4.2 We zullen vanuit het geheel van de bijbel, met bijbelse lijnen en thema’s moeten werken om te zien voor wie het teken van de Heilige Doop bedoeld is.

4.3 De bijbel maakt duidelijk dat gezin en familie passen bij Gods scheppingsbedoeling met deze wereld. Wanneer na de zondeval echter God van de centrale plaats in ons leven verdrongen wordt door deze relaties, zullen we ermee moeten breken. De bedoeling is dat wij deze relaties steeds opnieuw heiligen en eren.

4.4 Christenen die God dienen worden heiligen genoemd. Ze zijn wel anders, maar tegelijk *in de wereld*. Geloof is niet slechts geestelijk leven. Er is een wereld, een schepping, die roept om mensen die God centraal stellen.

4.5 Wanneer je als christen gelooft, zoekt dat gemeenschap. Wanneer jou als gelovige vader en moeder kinderen gegeven worden, horen die via jouw geloof bij God. Geloven is niet de individuele persoonlijke relatie met God maar legt relaties die als een netwerk fungeren. God heiligt via netwerken van relaties.

4.6 Wie als gelovige ouder/ouders van God een kind krijgt, mag zo’n baby het teken van Gods heiligende liefde en verbondenheid laten geven. Dat is de doop. Daarom wil ik afsluiten met de titel: Kinderdoop - bijbelse vormgeving van Gods evangelie.

ds Hans Schaeffer
Beatrixlaan 1A
6706 AW WAGENINGEN
T 0317-412867 (werk)
E jhfschaeffer@planet.nl